GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 56. Brasiovu 3 Augustu 22 Iuliu 1876.

Interventiune séu mediatiune?

Brasiovu, 1 Augustu st. n.

Niciodata in secolulu presinte nu a fostu politic'a stateloru europene mai nesicura si neresoluta cá acuma in faci'a complicatiuniloru orientale. Resbelulu se continua si ceeace este mai tristu, pare a nu mai avé nici unu finitu. De atat'a timpu, de candu a eruptu, pana astadi, nu s'a alesu la nici unu feliu. Nici serbii nu au invinsu pe turci, dér' nici acestora nu le-a potutu succede a bate pe serbi. Ambele armate ocupa camu totu acele positiuni, 'si stau facia in facia, se incaiera ici colea in lupte mici, inse evita, pareca din adinsu, orice lovire intre sine care ar' poté decide sórtea resbelului.

Bine ca cele dóua armate 'si tienu cumpan'a, nu asia lesne le vine inse a 'si tiené cumpan'a ecuilibristiloru mariloru poteri. Aceste, ear' mai cu séma cabinetele din Vien'a si Petersburg au devenitu impatiente vediendu ca resbelulu serbo-turcu remane atat'a timpu nedecisu. Atatu Austro-Ungari'a catu si Russi'a ar' intreveni fórte bucurosu cu arm'a in mana, acést'a pentru cá se vina in ajutoriulu sudslaviloru, aceea pentru-cá se sustiena statulu quo in favorulu Turciei si cá se delature asia pericolulu celu vede pentru sine in intarirea si in marirea eventuala a Serbiei si a Muntenegrului. Dér' nici Austro-Ungariei, nici Russiei nu-i da man'a a face pe placulu seu, pentru-ca si un'a si alt'a se teme, cá nu cumva o interventiune din partei, se provóce immediatu resbelulu celu mare pentru orientu, care se totu profetiesce de cateva decenie si despre a carui'a urmari possibile toti se infióra.

Situatiunea in care se afla aceste dóua state in momentele de facia fù minunatu caracterisata mai deunadile de catra ministrulu de esterne alu Marei Britanie Lordulu Derby in respunsulu seu la adress'a unei deputatiuni conduse de John Bright. „Austri'a, dise elu, are o positiune delicata si greutati deosebite. Sistemulu dualisticu in administratiunea Austriei, departe de a favorisá o politica agressiva si intreprindietóre, face inca greutatile mai mari decatu ar' fi déca situatiunea acestei tieri ar' fi alt'a. Austri'a are in tierile sale multe natiunalitati differite, a caror'a irritatiune ar' fi totu atatu de periculósa pentru securitatea Austriei catu si pentru a Turciei. Poteti dér' fi sicuri ca guvernulu austriacu pentru motive ale propriului seu interessu, suposandu ca nu ar' mai avé si altele, nu va avé dorintia se rupa pacea." „Ce se atinge de Russi'a, dice mai departe lordulu Derby, esista la o mare parte a populatiunei acestei tieri o simpathia pronunciata pentru insurgenti. In Russi'a mai e inca unu partitu, care doresce a vedé formanduse unu poternicu imperiu slavu sub directiunea Russiei. Dér' altu-ceva e a dice, ca acestu partitu esista si chiaru ca e poternicu si altu-ceva a dice, ca posibilitatea de a lucra e in manile sale.

E ceva sicuru in lumea acést'a ca Tiarulu dela a caruia vointia si dispositiuni personale aterna totulu, e unu amicu sinceru alu pacei. Suntu alte motive privitóre la finance, la dificultati de administratiune, la chieltuielile enorme ocasiunate de cuceririle rusesci in Asi'a, cari, fara a numera mai multe alte cause, pe cari ale mentiuná nu e necesariu, facu cá o politica agresiva se nu fia de locu, in impregiurarile actuale, conforma intereseloru imperiului."

Éca dér momentele grave cari retienu pe Austri'a atatu catu si pe Russi'a dela o interventiune armata in Turci'a.

Este interessantu ca cu tóte aceste dualistii nostri se cérta astadi cu mare focu asupr'a temei: Se luamu séu se nu luamu Bosni'a? Acést'a tema se tratéza astadi in tóta seriositatea de catra pres'a dualistica austro-ungara. Unu partitu poternicu austriacu, partitulu asia numitu militariu sustiene cu tóta tari'a in organele sale de publicitate, ca a sositu momentulu in care Austri'a, folosinduse de impregiurarile favoritóre se faca unu pasu energicu inainte, se ocupe Bosni'a, inse se o ocupe asia cá se nu mai iésa nici-odata din acésta tiéra, sei remana ei (Austriei) pentru totudeauna. Ecca interventiunea in tóta :golatatea ei. O mare si poternica parte a populatiunei austriace o pretinde astadi, pentru casulu candu resbelulu turco-serbu nu s'ar' poté curmá prin mediatiunea vreunei din marile poteri.

Officiosulu „Fremdenblatt" nu incéta a pledá cu tóta fervóre'a pentru anecsiunea Bosniei si diuariele dualiste slavofage din Vien'a si din Budapest'a, cu deosebire organulu contelui de Andrássy „Pester Lloyd" 'si dau silintiele cele mai straordinare pentru de a resfrange argumentele aduse in favórea annecsiunei. Aci ni se ofera unu spectacolu interessantu, care ne aduce aminte de cuvintele mai susu citate ale Lordului Derby. „Pester Lloyd" si „N. Fr. Presse" se oppunu planului de annecsiune numai din punctulu de vedere alu interesseloru sistemului dualisticu, care dupa dis'a lordului, nu favoriséza o politica agressiva si intreprindietóre. „Nu ne trebuiescu tieri slave, avemu destui slavi in laintrulu imperiului si nici de acesti'a nu mai scimu cu ce mediulóce se ne mai aperamu; déca am annectá Bosni'a, acést'a ar' fi cea mai mare calamitale pentru pacea nóstra, caci s'ar afla incuragiate numai elementele contrare sistemului nostru dualistu". Astfeliu ratiunéza dualistii cei incarnati. Ei respingu, in sensulu lui Derby, politic'a agresiva din motivu, ca nu corespunde interessului specialu alu sistemului domnitoriu. Lordulu Derby a presupusu numai esistinti'a acestui motivu si intr'atatu a avutu dér' fórte dreptu, ca dualistii par excellence nu voru avé dorinti'a se rupa pacea.

Vedemu inse ca esista pentru Austri'a si alte motive, vedemu cumu unu partitu poternicu nu se teme nici-decumu de eventual'a inmultire a elementului slavu in imperiu, ci tinde dea-dreptulu la annecsiunea Bosniei. Tiér'a acést'a, dicu cei dela „Fremdenblatt", trebuie se-o avemu, pentru-ca numai possessiunea ei ne póte asicurá proprietatea litoralului dalmatinu. Apoi trebuie se-o luamu si de aceea cá se nu ne-o póta luá serbii. La casu dér' candu acesti'a ar' deveni invingatori séu déca in urm'a fanatisarei populatiunei mohamedane ar erupe o revolutiune interna in Bosni'a, Austri'a va trebui se ocupe acésta tiéra imediatu. Acest'a e in scurtu programulu partitei militare din Austri'a.

Agitatiunea la curtea din Vien'a, pro si contra planului de annecsiune, trebuie se fia fórte mare. Conchidemu din animositatea luptei ce s'a incinsu intre cele dóua parti. Organulu lui Andrássy merge in argumentatiunile sale pana a dice, ca déca Austri'a ar' luá provinci'a bosniaca, si Romani'a s'ar' aflá prin acésta incuragiata a face asemeni pretensiuni de annecsiune, si apoi, dice, unde amu ajunge pe ast'a cale? — Se vede inca si aceea, ca de asta-data este periclitata seriosu positiunea contelui de Andrássy. Pana acuma a sciutu acest'a se balanseze binisioru intre cele dóua fluctuatiuni politice dela curtea vienesa. Astadi va fi fórte greu pentru c. de Andrássy a-si tiené ecuilibrulu. Convenirea dela Reichstadt se vede ca nu i-a fostu nici-decumu favorabila. Organele partitului militariu inculpa astadi in modu fórte vehementu pe ministrulu de esterne, ca densulu nu face decatu politica maghiara specifica, precandu politic'a s'a ar' trebuí se fia austro-ungara. Suntu semne, cari ne face se credemu, ca si monarchulu voiesce o energica actiune a Austro-Ungariei. Fói'a militara „Vedette" aduce scirea, ca si imperatulu si regele Franciscu Iosifu s'ar' fi pronuntiatu asupr'a politicei turcesci, facia de noulu ambasadoru turcu, totu in acelu sensu, desi póte nu atatu de aspru, cumu s'a pronuntiatu mai deunadi imperatulu Alecsandru.

Este ceva seriosu, ce se prepara in momentele de facia la curtea austriaca, seriosu mai cu séma pentru aceea, ca dupa tóte semnele, sórtea sistemului domnitoriu si a represintantiloru sei depinde dela directiunea ce o va luá politic'a austriaca in timpulu celu mai de aprópe. Déca va invinge politic'a interventiunei, idei'a de anecsiune, atunci va fi fórte reu pentru interessele mai innalte dualistice.

Nu este dér' mirare, ca satelitii lui Andrássy se léga in strimtorarea loru de ori-ce paiu cá se nu se cufunde. Asia ei au acumu tóta speranti'a, ca Angli'a séu alta potere va propune o mediatiune (mediulocire de pace). Dualistii nostri se consoléza cu aceea, ca serbii atatu, catu si turcii ar' fi satui de resbelu si ar' fi gat'a a se supune unei asemenea mediatiuni. Itali'a se fi si luatu asuprasi a fi mediulocitóre de pace. Ministrulu Disraeli promise in parlamentulu englesu, ca va pune la discussiune cestiunea mediatiunei, englesii inse cá ómeni practici prevedu ca o asemenea mediatiune numai atunci ar' avea successu candu resbelulu ar' aduce o decisiune pentru un'a séu cealalta parte. Sub impregiurarile de facia, candu ambele armate continua a-si ocupá positiunile de mai inainte, este mai impossibilu se reusiésca o mediulocire de pace intre ele.

Asia dér' interventiune séu mediatiune? Dela acést'a intrebare depinde nu numai pacea lumei europene si procsim'a desvoltare a lucruriloru in orientu, ci, ceea-ce pentru noi e de-o insemnatate deosebita, depinde inca dela dens'a si sórtea sistemului dualisticu, „care face greutatile mai mari decatu ar' fi atunci, candu situatiunea monarchiei ar' fi alt'a."

Bucuresci, 12/24 Iuliu. Neutralitatea Romaniei e pusa la prob'a cea mai grea. V'am spusu deunadi, ca problemele sale suntu din cele mai delicate. Eu am crediutu pe unu momentu, ca dupa convenirea celoru doi imperati la Reichstadt in Bohemi'a, situatiunea se va ameliora si

pentru Romani'a. In Reichstadt s'a decisu neutralitate negativa, inse numai provisoria; adeca imperatii s'au invoitu intre sine, cá nici-unulu din ei se nu ajute nici pe una din partile belligerante, si anume imperatulu Franciscu Iosifu se inchida portulu dela Klek, unde dupa tractate este Mare clausum (mare inchisa), si se nu mai lase turciloru pe acolo calea larga spre a scóte tunuri, bataliône si provisiuni pe din dosulu insurgentiloru; se astepte apoi fia-care potere europêna pana la o victoria decisiva a unuia séu altuia dintre cele dóue popóra. Déra nice la Reichstadt nici airea nu s'a obligatu nici unu monarchu, cá se nu sufere pe supusii sei a vení in ajutoriulu cui voru vrea, cu bani, cu voluntari, cu arme. Cu alte cuvente: neutralitatea dela Reichstadt semnifica neintervenirea cu armate regulate, éra despre trupe de voluntari nu am cititu nicairi se fia fostu vorba. In acestu punctu inse vedemu ce se intempla. In Ungari'a s'au luatu mesuri fórte aspre in contra voluntariloru serbi; cordóne de regimente si de tunuri s'au trasu in Slavoni'a si Croati'a, éra porturile Dalmatiei asia dicundu s'au inchisu.

Tóte aceste mesuri nu credemu se folosésca multu pre catu timpu vedemu pe slavii meridionali atatu de entusiati pentru caus'a loru nationale; constatamu cu tóte aceste, ca gubernele d-vóstra, celu din Vien'a si celu din B.-Pest'a asia intielegu neutralitatea. Se pare inse, ca acea neutralitate in Russi'a se intielege cu totulu altumentrea. Din diaria ati aflatu si DV., ca din acea parte s'ar fi cerutu permissiunea dela gubernulu nostru, cá se póta trece vreo 25 mii de voluntari russi in ajutoriulu Serbiei, dupa-ce pucinu mai inainte li s'au tramisu multime de arme. Intrebarea este, cine va fi cerutu acea permissiune, gubernulu rusescu séu altu cineva? Spunu dreptu, ca n'am prea crediutu din capulu locului si nu credu nici astadi in acésta faima*) asia precum s'a publicatu ea in diariale austro-unguresci, care la tóta miscarea din sprincéna a russiloru intra in spaima, dau din mani si din pitióre cá desperate. Ori-cati voluntari, fia chiaru si 25 de mii, dupa-ce li s'au transmisu armele inainte, potu se tréca in gruppe mici pe fiacare dí, pe calea ferata si pe Dunare, cu pasporturi in tóta regul'a, pana din susu de Vidinu, pe unde se afla Lesianin cu corpulu seu serbescu, fara cá se póta avé cineva dreptu de a'i oprí in drumulu loru, indata-ce nu voru fi asia de prosti cá se spuna care cine este si unde merge; si apoi muscalii nu suntu cá ungurii dvóstra, nici guralivi nici laudarosi. Muscalii sciu se taca si se faca. Collectele cate s'au facutu in Russi'a pentru slavii meridionali, se urca la milióne de ruble, éra de candu generalulu Cernaieff a publicatu in „Rusky Mir" (Poporulu rusescu) seri'a cea lunga de atrocitati selbatece commisse de basi-bozuci, adeca de trupele turcesci neregulate, mani'a si poft'a de vindicta se manifesta in totu coprinsulu vastului imperiu cu intensitate indoitu mai mare, decatu fusese ea mai inainte. Caletori demni de credintia cari se stracóra din Russi'a incóce, spunu minuni in acésta privintia. Lucrulu au ajunsu asia departe, in catu chiaru calugarii cei paciuiti din monastirile rusesci deschidu liste de collecte, informédia pe poporu in predice inflacarate despre natur'a tiraniei turcesci si-lu indémna cá se sara care cumu póte, in ajutoriulu crucei, alu christianismului si alu humanitatiei. Nici aceea nu este numai faima góla, ca cu tóta cumplit'a rigóre a disciplinei militarie, unele regimente ceru cá se fia duse in contra turciloru si a „venghieriloru," cumu numescu ei pe maghiarii dvóstra**). La dv. nu se citescu diaria scrise in limb'a russésca; la noi suntu cari cunoscu acela limba si facu estrase pentru ministeriu si pentru vreo dóue diaria romanesci. „La Ungari'a, la Ungari'a!" striga mai multe diaria rusesci de cinci septemani incóce, „cá venghierii se nu póta merge turciloru in ajutoriu*)."

*) S'a desmintitu officialmente. R.

**) Demonstratiunile militari dela Chievu intemplate deunadi, ne mai vediute pana acumu in Russi'a s. a. s. a.

Vediut-ati catu de multu au alarmatu cestiunea neutralitatiei nóstre si scirile despre mobilisare pe tóta Europ'a? Ce dicu acuma pessimistii pe la DVóstra la vederea acestei volbure ce s'a ridicatu de pre siesurile danubiane? Déra eu unulu nu me prea miru de ingrijarea ce respira din diariale Vienei si ale B.-Pestei. Intr'aceea ele se consolédia cu impregiurarea, ca Romani'a nu are bani si ca nu ar' potea baga in focu armata mai mare cá de 60 de mii**). Lasati'i se aiba si ele acésta mica consolatiune, precum avemu si noi pe a nóstra, ca dóra iubitoriului de pace imperatu alu Russiei ii va succede cá se-si póta tiené in frene armat'a si poporulu; ca-ci de nu se va intempla acésta, atunci 60 ori 100 de mii, totu atata***). Nu valórea, nici numerulu mai mare ori mai micu alu óstei romanesci ne supara pe noi, nici lips'a de bani nu ne face mari dureri de capu, ca-ci in timpu de pericolu supremu va sci se scótia la cale si gubernulu nostru dela classele cele bogate si preste bogate vreunu imprumutu fortiatu, cumu a sciutu se'lu faca Austri'a in an. 1854, cumu scie se-lu faca chiaru astadi Turci'a si Serbi'a, inpunendu, éra nu caciulindu. Grij'a nóstra cea mai mare este alt'a: cautarea si aflarea de confederati siguri in casu candu un'a séu alt'a din poterile mari vecine ar' pune tractatulu dela Parisu in verfulu sabiei si s'ar' decide a calca territoriulu nostru. Din acea dí tóte tractatele suntu puse in cestiune. Simptomele unui bellu universale au inceputu a se inmulti érasi. In acelu casu Romani'a in care parte se se arunce? In partea acelora cari ar' taia nodulu orientale cu sabi'a, séu in partea ce apara tractatele, prin urmare si integritatea Turciei si multu pucinu statum quo? Déra romanii n'au incredere in nici una din cele trei poteri mari vecine. Pe Russi'a nu o urescu pe atata, pre catu se temu de ea si de tendentiele sale nivellatórie in modu brutale. In poterea Turciei nu mai avemu incredere, preste acésta in massele poporului romanescu mai este inca radecinata afundu memori'a tiraniei turcesci si a toturoru releloru cate ne-au venitu dela turci pana la a. 1829 si unele chiaru de atunci incóce. Cu atatu mai pucinu vremu se scimu de vreo apropriare catra Austro-Ungari'a, catra care ar' fi absolutu inpossibile se afli la poporu vreo simpathia, si de nu me insielu eu, armat'a intréga simte in acestu punctu intocma cá poporulu. De acele vreo cincidieci diarie romanesci din Romani'a nu mai dicu nimicu, cunósceti din ele mai multe, poteti judeca singuri; in acelea ur'a merge de mana cu absolut'a neincredere; complimente cate vrei in regiunile superiori, déra neincrederea sta la usia si 'ti face semnu cu degetulu. Boierescu cá barbatu de statu care nu cauta la simpathii si antipathii, a cercatu apropiere, dupa ide'a dsale, in interessulu tierei; natiunea inse o a respinsu neconditionatu. „Nu vremu nici binele dela Austro-Ungari'a; pentru unu singuru bine, acelu statu ne va face diece rele din cele mai mari," era sententi'a ce se audia din mii de guri in anii in cari s'au discutatu cestiunea caliloru ferate si conventiunea vamiloru.

Vediu ca pretinsulu memorialu romanescu au adusu pe unguri in neodichna si mai mare. Éta o proba nóua si convingatória, cumu austro-ungurii candu vine tréb'a la frangerea panei, se oppunu pe mórte la ori-ce progressu alu Romaniei, si cumu 'si batu jocu de noi cá de vassalli ai turciloru. Au uitatu ei, de candu Temisiór'a, Oradea, Bud'a era pasialicuri? De altumentrea ei suntu fórte reu informati despre coprinsulu acelui memorialu. Sciti cumu lucra dn. Cogalnicénu cá ministru si mai alesu cá ministru de esterne? Totu-deauna cu usile incuiate, si vai de acelu functionariu alu seu, care ar' cutedia macaru numai se misce din budie séu se faca semnu din ochi, ca elu scie ceva. Pre candu C. era ministru de interne, si tipografii'a statului sub densulu, pe laboratorii necessari la tiparirea acteloru de importantia ii inciuiá in camera separata si la usia punea gendarmi séu sergenti de politia. Asia se pazescu secretele statului, prin urmare corespondentii jidovesci aduna fabule de pe strate, séu inventédia ei la minciuni, pentru care suntu platiti bine in Vien'a si B.-Pest'a; de aceea mie 'mi pare reu candu vediu ca tocma si unele diaria romanesci iau de moneta buna multimea de secaturi ce se publica in diariele austro-unguresci, care apoi au intru nimicu a se bate a dóu'a dí preste gura si a se deminti pe sinesi. Suntu cunoscute si acele diarie mari, care tragu subventiuni enorme dela gubernulu turcescu, din care causa „Politik" din Prag'a le numesce „türkische Dirne, Schanddirne, eckelhafter Ausweichs der Journalistik, auf den Misthaufen hinauszuwerfen," si alte gratiositati de acestea, cu a caroru traducere vréu se crutiu pe publiculu DV. *).

*) Se citescu si la noi unele estrase din diariale rusesci in cele nemtiesci dela Vien'a si Prag'a, din care apoi trecu si in cele maghiare; asia citimu si noi uneori amerintiari de aceste rusesci, si spunemu dreptu ca si nóue ne insufla grija. Red. „Gaz. Trans."

**) Mai deunadi „Press'a" vorbea de 132 mii. Redact.

***) Noi ne indoimu ca tiariulu va reusi cu iubirea sa de pace. Nu mai decide tiarulu, va decide mai curendu séu mai tardiu Russi'a, poporulu, armat'a, clerulu. Vedi in „N. fr. Presse" din 23 Iul. argumentele si fric'a. Red.

*) Se afla si in „N. fr. Presse", Abendblatt din 20 Iuliu. Red.

Brasiovu 2 Augustu st. n.

De pre campulu de resbelu ne vinu sciri earasi fórte favorabile causei serbo-muntenegrine. De astadata muntenegrinii suntu eroii dilei si se vede ca acesti'a au operatu dilele din urma cu mare norocu contr'a turciloru. In 29 Iuliu la 1 óra dupa mieadia-nópte a primitu princes'a muntenegrina Milev'a din Grahowo urmatoriulu telegramu: „In 28 Iuliu la $6^{1}/_{2}$ óre dem. ne atacara turcii sub comand'a lui Muktar-pasi'a in Vrbika. Noi ocuparamu positiuni bune. Lupt'a sangerósa a duratu o óra. Muntenegrinii au navalitu asupr'a turciloru si iau invinsu. Acuma 'mi adusera unu pasia turcescu viiu si multi captivi. Lupt'a se continua. Traiésca muntenegrinii mei! Principele Nichit'a."

O noua telegrama a principelui Muntenegrului dela Vrbica anuntia, ca Muktar-pasi'a a fostu cu totulu sdrobitu. Din bataliunile turcesci numai 4 au scapatu cu fug'a. „Afara de Osman-pasi'a mai avemu 300 Nizami prisonieri; amu luatu 5 tunuri o mare cantitate de arme, munitiuni, drapele si alte obiecte de resbelu; perderile nóstre suntu relativu mici; in primulu rondu au luptatu patru rude d'ale principelui, dintre cari Filipu Petrovici e greu ranitu." — Unu telegramu din Zar'a 29 Iuliu dice: Astadi, aprópe de Orbic'a a avutu locu o lupta in care muntenegrinii, sub comand'a principelui, au reportatu o victoria contra lui Muktar-pasi'a; Multime de turci precumu si Osman-pasi'a au caditu prisonieri. —

Victori'a acésta a muntenegriniloru e de cea mai mare insemnatate pentru resultatulu resbelului. Principelui Nichit'a se vede ca ia succesu a bate cu deseversire corpulu maresialului Muktar-pasi'a. Inca cateva loviri si Hertiegovin'a va fi curatita de turci. — Turcii se dice suntu in cea mai mare esacerbare. Dervisiu-pasi'a se fi datu ordinu militariloru si Basi-bozuciloru, cá se macelareasca pe toti crestinii fara crutiare unde-i voru intalni. Turcii se fi arsu deja 11 sate si o biserica, ér' pe locuitorii sei fi macelaritu in sensulu adeveratu alu cuventului. Pana candu atat'a crudime?

In camer'a romana s'a desbatutu dilele aceste conventiunea comerciala cu Rusi'a si s'a si votatu cu mare maioritate, (87

voturi pentru in contra 12 si 7 abtieneri). Interessante suntu vorbirile tienute cu acésta ocasiune de ministrii Cogalniceanu si Bratianu. Domnulu Nic. Fleva a facutu opositiune energica conventiunei. Pentru sistemulu protectiunistu care s'a adoptatu in numit'a conventiune au fostu domnii: Cogalniceanu, Bratianu si Marzescu: pentru liberulu schimbu (Freihandel) dnii: N. Ionescu si Gheorghie. Vomu reveni incatu ne va concede miculu spatiu alu fóiei la acésta insemnata siedintia, precumu si la cestiunea Crawley, a intreprenorului drumului de feru Ploiesci-Predealu, care agita multu spiritele din capitala.

Nr. prot. S. XI/p. 110 1876.

Programulu

adunarei generale ordinarie a XV a Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ce se va tiené in Sibiiu in 10—11 Augustu c. n. 1876.

Siedinti'a I.

1. Deschiderea siedintiei la 10 óre inainte de prandiu prin presiedintele Associatiunei. —
2. Alegerea de 3 notari pentru portarea lucrariloru scripturistice ale adunarei generale.
3. Asistarea la parastasulu, ce se va tiené in amintirea repausatului primu presiedinte alu Associatiunei, archiepiscopulu si metropolitulu Andreiu br. de Siagun'a in baseric'a parochiala din cetate.
4. Intrunindu-se membrii érasi in localulu siedintieloru, se cetesce reportulu despre activitatea comitetului in decursulu anului 1875/6.
5. Cetirea computului anuale din partea cassariului.
6. Alegerea unei comissiuni de 3 membri pentru cercetarea socoteleloru cassariului.
7. Alegerea unei comissiuni de 3 membri spre a inscrie membrii noi si a incassa tacsele resp.
8. Alegerea unei comissiuni bugetarie de 5 membri. —
9. Alegerea unei comissiuni pentru propuneri, de 7 membri. —

Siedinti'a II.

1. Autenticarea processului verbale alu siedintiei precedente.
2. Cetirea disertatiuniloru insinuate.
3. Reporturile comissiuniloru esmise in siedinti'a I-ma.
4. Alegerea secretariului alu II-lea.
5. Desbaterea altoru proiecte si motiuni facute in intreressulu Associatiunei.
6. Defigerea locului si tempului pentru venitórea adunare generala.
7. Alegerea unei comissiuni de 5, pentru autenticarea processului verbale alu acestei siedintie.

Din siedinti'a estraordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta in 24 Iuliu c. n. 1876 in Sibiiu.

Cricau, 29 Iuliu c. n. 1876 (Esundari si grindina mare) Pólele muntiloru apuseni fura cercetate in anulu acesta de mai multe ploui si versari de ape torentiali, asia Siardulu, Ighiulu, Ighielulu fura esundate si cutropite, lasate fara garduri, porti, punti, pomi in vreo trei ronduri. Déra in 28 spre 29 l. c. intre 9—10 óre sér'a se intinse versarea si esundarea torentiloru preste tóta line'a. Afara de cele de susu, Bucerdea, Craiva, Cricaulu, Beni cu Mescuti'a si Gald'a de josu suntu lasate fara gradini, legumi si pomi, ba in Cricau spală ap'a vreo 10—12 siuri, vreo 6 case si rapi vieati'a la 13 suflete omenesci si la vr'o 7—8 vite cornute, la mai multe oi, porci si altele asemenea. Asiu trebui se fiu unu romantieriu fórte abilu cá se potu descrie desolatiunea ce a causat'o in aceste comune versarea si esundarea apeloru de munte. Punti, poduri, mori rupte si spelate, bucate nomolite, pomi desradecinati si aruncati la 20—50 si 200 stangini dela loculu loru — éca tristulu aspectu ce ni-lu ofere acestu tienutu. — Si ori-catu de tristu, superatoriu si de plansu ar' fi acestu aspectu, pare-ca nu e nemica pre longa daun'a cea mare ce-a suferitu viile de grindin'a ce fu inpreunata cu acea plóia innecatóre. Pre unele locuri totulu pre altele jumetate din productiune s'a nemicitu.

A . . . . . .

Alb'a-Iuli'a 21 Iuliu 1876 c. n.

Prea onorate domnule redactoru!
Domnule mie prea stimate!!

Tendentiósele calumniari si vatamari de onóre esite din sfatulu unei clice far' de sfiala, si lipsite de tóta amórea crestinésca, dupa cumu cu durere vedu, au ajunsu se-si afle locu si in multu pretuit'a-ve „Gazet'a Transilvaniei" si cu deosebire in nrulu 52 alu „Gazetei" din 8/20 Iuliu 1876 nu se sfiesce coresp. dvóstra in articul. datatu: Alb'a-Iuli'a, ultim'a Iuniu 1876 (Varia), a me numí protopopu destituitu. Eu 'su datoriu onórei mele a Ve provocá cu tóta stim'a se bine-voiti ori a documentá cu documente valoróse si valide cumca eu asiu fi protopopu destituitu, ori a-mi face cunoscutu numele genuinu alu autorului dela numitulu articulu, cá se-mi potu trage socotél'a cu densulu la loculu competente, ca altmentrea asiu fi necessitatu — desi cu durere — a intenta processu de pressa contra Redactiunei dela „Gazet'a Transilvaniei". Incatu pentru processulu memoratu in acelasiu articulu, veti fi sciindu cumca deliberatulu adusu in acelasiu processu de catra Ven. consistoriu din Blasiu, s'a cassatu prin forulu apelatoriu alu santului parinte Pap'a dela Rom'a, si prin urmare cassatulu deliberatu nece un'a-data a devenitu la valórea de dreptu. —

Ve rogu se-mi publicati asta epistola tóta in prossimulu numeru alu „Gazetei".

Cu deosebita stima
Alu DVóstre
prea plecetu
Augustinu de Popu,
Inspectore u. reg. II-ariu de invetiamentu, si protopopu greco-catolicu.

Publicandu acestu respunsu alu domnului reclamante am facutu pe voi'a dsale pe atata pre catu permitte ori-carei redactiuni de caracteru firmu, strictu intielés'a lege a discretiunei. Pe corespondente nu'lu vomu numi. Déca dn. inspectoru va intenta Gazetei nóstre processu de pressa, in acelu casu suntemu mai multu cá siguri de caracterulu si de curagiulu corespondentelui nostru cà 'i va sta facia in facia de buna voi'a sa; suntemu inse totu asia de siguri, ca atunci dn. A. Popu avendu a fi consecente, va trebui se intente processu de pressa celu puciuu inca la cinci diarie din patri'a nóstra, in care s'a discutatu caus'a dsale; caci de nu ar' intenta si acelora processu, s'ar potea dice cu totu dreptulu, ca a voitu se'si resbune numai de Gazeta.

In catu pentru cassarea deliberatului aceluia prin scaunulu Romei, noi in loculu dsale nici-odata nu ne-amu provoca in publicu la elu, cá se nu inprospetamu memori'a trista a lacrimeloru versate de preafericitulu Mitropolitu Alexandru la lectur'a acelei sentintie, prin care — abstractiune facundu de natur'a causei pertractate — 'si vediuse bajocorite si calcate drepturile antice canonice ale basericei sale. Red.

Nr. pres. 19/1876.

Incunosciintiare.

P. T. domni, cari voiescu a participá la adunarea generala a Associatiunei transilvane, ce se va tiené in **10** si **11 Augustu** c. n. a. c. in Sibiiu, se voru bucurá in urm'a decisiunei directiunei „drumului feratu primu transilvanu" de dto Bud'a-Pest'a 21 Iuliu 1876 Nr. 5441/1572. II de urmatórele inlesniri: cu unu biletu de clas'a II-a si cu unu diumetate biletu de cl. II-a se voru poté folosí de cl. a III-a, pentru a calatorí odata incóce si incolo. Aceste inlesniri se concedu in restempulu din 5—15 Augustu c. n. a. c.

P. T. domni, cari voiescu a se folosí de acestu favoru se se adressedie la directiunile despartiaminteloru cercuale si la dd. Dr. Tincu, advocatu in Orastie; Gregoriu Moisilu, vicariu in Naseudu; Alesandru Silasi, vicariu in Bistritia; Rudolfu Fogarasi, comerciantu in M. Osiorheiu; Iónu Popescu, protopopu, Mediasiu; Stefanu Filipu, vice-capitanu in Siomcut'a mare; Nicolau Mihaltianu, protopopu in Bradu (Zarandu), dupa certificatele necessare, cari s'au depusu la densii din partea comitetului.

Dela presiedintele Associatiunei transilvane.
Sibiiu in 27 Iuliu 1876.

Iacobu Bologa m/p.

Convocare.

La adunarea despartiementului alu XII. alu Assoc. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, care se va tiené in Desiu in 6. Augustu an. c. la 3 óre d. am. — suntu invitati toti aceia cari se interesédia de progressulu si cultur'a poporului romanu.

Desiu 23 Iuliu 1876.

Gabrielu Manu, directoru. — Ioanu Velle, notariu.

Noutati diverse.

(Comerciulu). Cu tóta laudat'a libertate a Dunarei garantata prin tractate, totusi comerciulu danubianu sufere greu de candu pe malulu dreptu alu ei curge sangele omenescu in torrente. Corabiile poteriloru neutrali mai au ce e dreptu, coragiulu de a naviga pe Dunare, déra nu toti industriarii si comerciantii au coragiulu de a-si incarca marfile loru pe acele corabii, pentru-ca 'si dicu multi: Ce n'au adusu anulu, póte aduce diu'a, precum de ex. calcarea neutralitatiei, contrabanda, corsaria de voluntari, de basi-bozuci, cercassiani si tatari turcesci.

(Contrabanda). Diariale maghiare ne aducu scirea, ca dilele trecute ajunse la Orsiov'a unu transportu de tunuri de otielu si granate din prea renumit'a fabrica a lui Krupp pentru armat'a romana, ca inse organele administrative unguresci le-au luatu de contrabanda, din care causa ministeriulu romanescu ar' fi reclamatu la Vien'a. Acolo inse voru citá articlulu respectivu alu conventiunei celei nóue si se voru provocá la evenimentele bellice de astadi. Este de doritu cá publiculu se priméscá informatiuni mai exacte despre casulu acesta.

(Asasinatu secuiescu). In 15 Iuliu unu tieranu secuiu Kis Péter Gyuri érasi mai omorí pe unu proprietariu nobilu anume Szabo János din comun'a Podeni (Hidvég). („Kelet").

— (Escessu tiranescu). In 21 Iuliu s'a pertractatu caus'a criminala a unui proprietariu nobilu, anume Benedek Sándor dela Bothaz'a, carele din causa ca intrase vitielulu vecinu-seu Ioane Duc'a in gradin'a lui, a prinsu pe fetit'a acestuia si inchidiendu-o in una camera intunecósa nu a voitu se o dimitta de acolo, pana ce tatalu fetitiei nu ia platitu daun'a ce pretendea cela cá facuta de vitielu. Procurorulu a consideratu acésta satisfactiune arbitraria si tirannica de crima comissa in contra libertatiei personale si a cerutu asupra incusatului reclusiune de unu anu, cu atatu mai vertosu, ca serman'a fetitia din acea causa a datu in spaima asia de mare, in catu era periculu se remana neferícita pe tóta viéti'a ei. Tribunalulu a condamnatu pe acelu basi-bozucu numai la inchisóre de dóue luni. (Dupa „Kelet" din 25 Iuliu.)

— (Suplic'a unei strate.) Strat'a grâului din Clusiu, una din cele mai anguste in cetate illustrata fiindu cu vreo 5—6 bordelle de femei publice, cu pavagiu cá p'intre munti de pétra, cu balti puturóse, cu gruietie mai multe de gunoiu, róga pe „cinstit'a" municipalitate, cá se-si mai aduca aminte si de ea macaru pe atata, pre catu reflectédia turcii la stratele loru cele puturóse. (Lucru de tóte dilele in orasiele unguresci.)

(S'au aprinsu drumulu tierei). Acésta se intemplă mai deunadi in comitatulu Satu-mare, intr'unu tienutu, in care d. solgabirau (subprefectu) in locu de a pune se derégа drumulu cu materialu cá alti botezati, a porunciti locuitoriloru cá se-lu asterna cu paia de rapitia. Dupa-ce au mai trecutu ploile si s'au uscatu paiale, cine-va din intemplare séu inadinsu, le-a datu focu, in catu au arsu dealungulu drumului asia, catu caletorii spaimantati, in acea di au tulit'o la fuga inapoi, care de unde a venitu. (Dupa diariale maghiare).

(Romani'a sare in ajutoriulu ranitiloru in resbelulu serbo-turcu.) In Bucuresci s'a formatu in urm'a unui apelu subsemnatu de membrii celoru mai de frunte familii romane, pe bas'a principiului conventiunei dela Geneva o societate, care 'si-a pusu de scopu ajutorirea si cautarea ranitiloru din ambele armate beligerante fara distinctiune de nationalitate séu de religiune si care se numesce: **Societatea crucei rosii din Romani'a.** Presiedinte provisoriu alu comitetului este principele Dumitru Ghica. Liste de subscriere pentru formarea unei ambulantie romane, care se mérga in ajutoriulu ranitiloru se afla depuse in tóta tiér'a. Doctorele Iordanof e numitu siefu

alu ambulantiei. „Tr. Carp.“ ne spune ca ambulantie cu tóte ale loru: ómeni, chirurgi, instrumente de chirurgie si medicamente, s'au si pornitu acuma cateva dile, dela societatea Crucei rosie, cu pansamente pentru 7000 raniti, la teatrulu de resbelu, pe sém'a ambeloru parti beligerante. „Suntemu mandrii de acestu actu de civilisatiune si umanitate, precumu si de aceea, ca avemu asemenea mediulóce!“ adauge numit'a fóia.

Afara de acést'a se facu colecte fórte insemnate din partea partitului conservatoriu (alu fostului guvernu) inse **numai pentru ranitii crestini.** In organulu partitului numitu, „Timpulu“ s'a facutu pentru prim'a-óra apellu pentru venirea intru ajutoriulu ranitiloru crestini. Acestu apellu fórte caldurosu pentru caus'a crestina a si avutu effectulu seu caci „Timpulu“ a si publicatu pan' acuma unu siru de liste pe cari figurau mari sume oferite in favórea ranitiloru crestini. Observamu aci inca, ca societatea crucii rosie este compusa din membrii tuturoru partiteloru, in timpu ce colectele diuariului „Timpulu“ vinu cá din partea partitului conservatoriu, care, dupacumu vedemu, in casulu de facia alu ajutorirei nu observa principiulu neutralitatiei, intindieudu man'a de ajutoriu numai ranitiloru crestini.

(Principele Alesandru Gorciacoff) s'a nascutu la 16 Iuliu 1798. Déca betranulu cancelariu va mai trai inca numai doi ani, la 1878 are se 'si serbeze nu numai jubileulu seu de 80 de ani, dér si aniversarea de o miia de ani a mortii lui Rurik, fondatorulu monarchiei rusesci si strabunu alu familiei Gorciacoffiloru. Elu numera doi santi pana astadi printre strabunii sei: pe santulu Wladimir si pe santulu Mihailu Cernicoff. Totu din famili'a Gorciacoffiloru se tragea si Iaroslav celu mare domnitoriulu de ordinióra alu rusiloru. Principelé cancelariu pórta titlulu de Altetia cu dreptu ereditariu si este posesorulu toturoru cavalerieloru muscalesci, precumu si a toturoru celoru mai insemnate cavalerii straine. Cei doi Gorciacoffi, principii Mihaiu si Petru cari au comandatu armat'a rusésca la Crime'a au fostu veri buni cu principele cancelariu. Relatiunile acestei mari si nobile familii cu Romani'a consista in inrudirea ei cu famili'a princiara a Sturdiesciloru. Alu doilea fiiu alu cancelariului, principele Constantinu, s'a casatoritu cu fiica betranului principe Mihailu Sturza, fostulu domnu alu Moldovei, Fiiulu celu mai mare alu lui Gorciacoff, principele Mihailu este agentu diplomaticu la Bern'a in Elveti'a.

(Ciuma, colera). In tierile asiatice si in Egiptu morburile contagióse mai nici-odata nu incetédia, ci ele rapescu vieti omenesci candu intr'o tiéra candu in alt'a. In anulu acesta domina ciuma infricosiata in cetatea si provinci'a Bagdad. Gubernulu turcescu aduce dieci de mii óste asiatica asupra slaviloru. Populatiunile asiatice semibarbare, fiindu fórte necurate, suntu si supuse la cele mai infricosiate morburi contagióse. De aici si in tempulu de facia mare temere, cá nu cumva prin acelea se se stracóre cium'a in tierile europene. Se spune ca gubernele limitrofe cu Serbi'a si cu Turci'a se si ocupa cu acésta eventualitate si cugeta la mesuri preventive, intre care voru fi fara indoiéla si tragerea de cordonu ostasiescu, carantine, rigóre la liberarea de pasporturi. Perspectiva placuta si frumósa inca si acésta pe viitoriu!

(Rosina Brukatsch), mósia cu diploma, aduce la cunoscinti'a dómneloru romane din locu si giuru, ca nou'a sa locuintia este de presinte in strad'a funariloru Nr. 197 in cas'a dlui Stefanu Carapenu. Totu-odata, pre basea cunoscintieloru de mositu si in poterea esperientieloru si a practicei ce a facutu pre acestu terrenu, se recomenda onorateloru dómne cu desteritatea, esactitatea si zelulu seu, rogandu-le a o cautá in momentele doreriloru de nascere, ca-ci in totu tempulu o voru aflá gat'a spre servitiu, gat'a de a dá mana de ajutoriu.

Mai nou.

Neoplant'a 31 Iul. (Tel „S. D. T.“) In batali'a de lenga Vrbika a cadiutu Selim Pasi'a. Muktar-pasi'a fù incungiuratu in Billek cu cele 4 bataliuni, cari singuru numai le potù scapá. Captivulu Osman-pasi'a fù transportatu la Cettinje. Toti oficierii superiori si subalterni turci au cadiutu. Muntenegrinii nu au avutu mai multi morti si raniti cá vreo 200.

Ragus'a 30 Iul. (Tel. off.). Telegramulu celu mai nou alu principelui Nichit'a din Vrbika dice: Muktar-pasi'a e cu totulu nimicitu. Din cele 16 bataliuni ale sale numai 4 au scapatu cá vai de ele cu fug'a. Muntenegrinii facura afara de Osman-pasi'a inca 300 captivi, luara 5 tunuri, stéguri si stindartulu de resbelu. Rud'a principelui Nichit'a, Filipu Petrovici, e greu ranitu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoreasa la scól'a gr. c. romana din opidulu Siomcut'a mare in districtulu Chiorului, se deschide concursu pana la **25 Augustu a. c.**

Emolumintele suntu: salariu anuale 400 fl. v. a.; pentru cuartiru 40 fl. v. a.; pentru utensiliele de scrisu 15 fl. v. a.

Dela concurinte se recere:

1. Se fi absolvitu cursulu pedagogicu;
2. Se scia perfectu limb'a romana, care e limba de propunere, afara de acést'a cea maghiara séu cea germana;
3. Se póta instruí pe fetitie si la lucruri de mana, de casa si de economia.

Doritórele de a concurá au a-si adressá suplicele provediute cu documentele recerute la Senatulu scolariu gr. c. romanu din Siomcut'a mare.

Siomcut'a mare 25 Iuliu 1876.

Dr. Ioane Colceriu,
presiedintele senatului scolariu gr. cat. romanu din Siomcut'a mare.

Nr. 302 ex 1876/comis. fond. scol. 1—3

Escriere de licitatiune.

Pentru esarendarea dreptului de carcimaritu dein cerculu Monorului (7 comune) cu pretiulu strigarei de 4350 fl. anuali, apoi a celui dein cerculu Borgoului cu pretiulu strigarei 15,000 fl. anuali, si a celui dein Carlibav'a transilvana (Ludwigsdorf) cu pretiulu strigarei 1450 fl. 75 cr. v. a. anuali pentru tempulu de 3 ani incependu dein 1-ma Ianuariu 1877 pana in 31 Decembre 1879, — se escrie o licitatiune publica pre **13 Septembre a. c. la 9 óre** a. m. care se va tiené la Comisiunea fonduriloru scolare dein Naseudu, si aceste regalii se voru esarenda là cine va dá mai multu.

Doritoriloru de aceste intreprinderi este concesu pana la or'a licitatiunei verbali a insinuá si oferte in scrisu si sub sigilu, fiindu provediute cu vadiulu prescrisu de 10%, apoi si cu acea dechiaratiune, ca cunoscu conditiunile de licitatiune si se supunu acelora.

Vadiulu de 10% voru avé alu depune si licitantii verbali, la or'a de licitatiune.

Conditiunile de licitatiune si alte desluciri se potu primi dela Comisiunea fonduriloru scolare dein Naseudu.

Dein Siedinti'a Comisiunei fonduriloru scolare tienuta la Naseudu in 12 Iuliu 1876.

Presiedintele:	Secretariulu:
Gregoriu Moisilu vicariu.	Tom'a Mihalc'a

Cursurile

la bursa in 1 Augustu 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5 fl.	92	cr. v. a.
Napoleoni — — —	9 „	99	„ „
Augsburg — — —	101 „	30	„ „
Londonu — — —	126 „	—	„ „
Imprumutulu nationalu —	69 „	—	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	65 „	60	„ „
Obligatiunile rurale ungare	72 „	50	„ „
„ „ temesiane	72 „	50	„ „
„ „ transilvane	73 „	25	„ „
„ „ croato-slav.	83 „	—	„ „

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.